

A Kúria

mint felülvizsgálati bíróság

végzése

Az ügy száma: Gfv.VI.30.194/2025/2.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Tibold Ágnes előadó bíró

Dr. Döme Attila bíró

Dr. Farkas Antónia bíró

Dr. Madarász Anna bíró

A felperes: cég1. (cím1)

A felperes képviselője: Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (cím2; ügyintéző: dr. Waldmann Gábor ügyvéd)

Az alperesek: név1 (cím3) I. rendű

név2 (cím4) II. rendű

Az alperesek képviselője: Csuka és Vámos Ügyvédi Társulás (cím5; ügyintéző: dr. Csuka Zoltán ügyvéd) és dr. Marcingós László Ügyvédi Iroda (cím6; ügyintéző dr. Marcingós László ügyvéd)

A per tárgya: lízingdíjtartozás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. és II. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Kaposvári Törvényszék, 2.Pf.20.014/2022/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kaposvári Járásbíróság, 5.P.20.379/2021/11. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria az I., és II. rendű alperesek előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét elutasítja.

A Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes felülvizsgálati eljárási költségét 51.996 (ötvenegyezer-kilencszázkilencvenhat) forintban, az I. rendű és a II. rendű alperesét együttesen 263.768 (kétszázhatvanháromezer-hétszázhatvannyolc) forintban állapítja meg.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes mint lízingbeadó és az I. rendű alperes mint lízingbevevő között 2007. június 21-én deviza alapú lízingszerződés jött létre személygépkocsi megvásárlása céljából. A lízingszerződés értelmében a mértékadó devizanem svájci frank, a lízingbevevő által választott árfolyamváltozás elszámolási módja havi fix devizakonstrukció, amely szerint az árfolyamváltozás elszámolása a futamidő végén történik. A tőketartozás 2.215.833 forint, a futamidő 120 hónap. Az összes lízingdíj 4.686.640 forint.

[2] A felperes a lízingtárgy vételárát a szállítónak megfizette, a gépjárművet az I. rendű alperes 2007. június 22-én birtokba vette. A II. rendű alperes készfizető kezességet vállalt az

I. rendű alperes lízingszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségének teljesítésére.

[3] A felperes az alperesek fizetési késedelme miatt – több fizetési felszólítást követően – 2013. május 7-én kelt levelével azonnali hatállyal felmondta a lízingszerződést. Tájékoztatta az I. rendű alperest, hogy a felmondás következtében a szerződésből eredő teljes tartozása egy összegben esedékessé vált.

[4] A felperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) szerinti elszámolási kötelezettségének eleget téve az I. rendű alperes javára 334.255 forint, a lízingtárgy megvásárlásához nyújtott finanszírozási összeg folyósítására a vételi, a tartozás törlesztésére pedig az eladási árfolyamból (az árfolyamrésből) és az egyoldalú szerződésmódosítási jogából adódó tisztességtelenül felszámított összeget jóváírta, továbbá jóváírta a javára az I. rendű alperes által visszaszolgáltatott gépjármű értékesítéséből befolyt 800.000 forintot is.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[5] A felperes a felülvizsgálati eljárás tárgyát képező, eshetőlegesen előterjesztett harmadlagos kereseti kérelmében – arra az esetre, ha a bíróság az alperesek kifogása alapján a lízingszerződés érvénytelenségét állapítaná meg az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás nem megfelelő tartalma miatt – a szerződésnek a megkötésére visszaható hatályú érvényessé nyilvánítását kérte akként, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket egyetemlegesen 1.637.682 forint tőke és késedelmi kamata megfizetésére. A tőke összegéből 972.960 forint árfolyamváltozás jogcímén terheli az alpereseket.

[6] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Állították, hogy a szerződés érvénytelen, többek között amiatt, mert abban nem szerepel tájékoztatás az árfolyamkockázatról.

Az első- és másodfokú ítélet

[7] Az elsőfokú bíróság – a felperes harmadlagos keresetének túlnyomórészt helyt adva – ítéletében megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes által megkötött lízingszerződés az árfolyamkockázat tisztességtelensége okán érvénytelen. Az érvénytelen szerződést a szerződés megkötéséig visszaható hatállyal érvényessé nyilvánította akként, hogy az alperesek a szerződésből eredően 972.960 forint megfizetésére kötelesek árfolyamváltozás jogcímén. Kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 1.637.682 forint főkövetelést és az után 2020. május 14-től a kifizetés napjáig

járó késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

[8] Az elsőfokú bíróság – miután az alpereseknek az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás meg nem felelőségére vonatkozó kifogását megalapozottnak találta – a lízingszerződés érvénytelenségének jogkövetkezményét – a felperes számítását elfogadva – akként vonta le, hogy az alperesek korlátozott mértékben kötelesek az árfolyamkockázat viselésére.

[9] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az árfolyamkockázatból eredően az alperesek 972.960 forint árfolyamváltozás viselésére (és nem megfizetésére) kötelesek. A pontosítás oka az volt, hogy a 1.637.682 forint marasztalási összeg 972.960 forint árfolyamváltozást már tartalmazta.

[10] A másodfokú bíróság a fellebbezésben írtakra tekintettel a határozata indokolásában megállapította, hogy a felperes által előterjesztett kereseti kérelmek megfeleltek a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 170. és 171. §-ában írt alaki és tartalmi követelményeknek, a keresetlevél visszautasításának nem volt helye.

[11] A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság által alkalmazott elszámolási módszer nem ellentétes a magyar és az uniós fogyasztóvédelmi előírásokkal. A lízingszerződés szerinti szolgáltatás irreverzibilitása kizárja az eredeti állapot helyreállítását. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 237. § (2) bekezdésében meghatározott jogkövetkezmények közül az érvényessé nyilvánítás a hatályossá nyilvánításhoz képest prioritást élvez. Az elsőfokú bíróság a szerződés tartalmának a módosításával lényegében kiküszöbölte az érvénytelenség okát, az érdeksérelmet ezáltal megszüntette. A szerződés megkötésére visszaható hatállyal történő érvényessé nyilvánítása folytán a szerződés felmondásának jogkövetkezménye a perbeli lízingszerződés tekintetében beállt.

[12] A másodfokú bíróság megállapította, hogy alaptalanul hivatkoztak az alperesek a felperesi követelés elévülésére is. A 2013. szeptember 11-i, a 2015. április 25-i és 2019. július 4-i fizetési felszólítások, illetve elszámoló levél megszakították az elévülést. A követelés fizetési meghagyás útján történő érvényesítéséig nem telt el 5 évnél hosszabb idő anélkül, hogy az elévülést megszakító, a tartozás megfizetésére irányuló felszólítást ne kaptak volna az alperesek, így a felperesi követelés a régi Ptk. 327. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel nem évült el.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[13] Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasító döntés hozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték azzal, hogy az új eljárásban a lízingszerződés érvényessé nyilvánítása mellett a bíróság új elszámolással rendezze az érvénytelenség jogkövetkezményét. Állították, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp.

369. § (1) bekezdését, a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdését, 237. § (2) bekezdését, 239. § (2) bekezdését, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 213. § (3) bekezdését, az Alaptörvény Alapvetés M) cikk (2) bekezdését, és „az Állam 28. cikkét”. A jogerős ítélet ellentétes továbbá az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) C-618/10., C-397/11., C-26/13., C-154/15., C-51/17., C-118/17., C-260/18., C-269/19. és C-289/19., C-212/20.; C-472/20. számú ítéleteivel, az Alkotmánybíróság III/773/2015. AB határozatának III/55. pontjával, a 6/2013. PJE határozat III.4.2. bekezdésével és az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 6., 8. és 10. pontjával.

[14] Álláspontjuk szerint mind az elsőfokú, mind a másodfokú ítélet jogszabálysértő. Felülvizsgálati kérelmükben részletesen kitérték az elsőfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértésekre is.

[15] Eljárási szabálysértésként hivatkoztak arra, hogy a bíróságok által elbírált harmadlagos kereseti kérelem nem volt megfelelően határozott, a felperesnek nem volt kereseti kérelme az érvénytelenség megállapítására, ezért nem is kérhette volna az érvénytelenség jogkövetkezményének a levonását. A harmadlagos és negyedleges kereseti kérelmei nem tartalmazták a megállapítási kereset kötelező törvényi kellékeit.

[16] A megjelölt anyagi jogi jogszabálysértésekkel összefüggésben előadták, a peres felek jogviszonyára a Bíróság által értelmezett uniós jog betartása mellett nem alkalmazhatók a tisztességtelen árfolyamrés helyébe a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamának alkalmazását előíró, ezáltal az ebből adódó tisztességtelenséget orvosló, valamint az ezzel kapcsolatos elszámolást elrendelő, továbbá az eredeti állapot helyreállítását kizáró, és a forintosítást elrendelő DH törvények, hacsak a fogyasztó nem kéri ezek alkalmazását. Így azokat a nemzeti bíróságnak figyelmen kívül kell hagynia. Az uniós joggyakorlat alapján a tagállami bíróságoknak a fogyasztó érdekét és akarátát kell figyelembe vennie, a fogyasztó választhatja meg, hogy az érvénytelenség mely jogkövetkezményét kívánja. Az elszámolás során nem lehet forint kamatokkal és az ahhoz hozzáadandó szolgáltatói felárral, vagy feltételezett 20%-os árfolyamkockázati plafonnal számolni. A bíróság nem módosíthat a tisztességtelen feltétel tartalmán. Hivatkoztak arra is, hogy a bíróságok által alkalmazott elszámolás az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3 törvény) 14. §-ába ütközik, mert az abban alkalmazott kamatmérték meghaladja az eredetileg számítható kamatot. A felek erre irányuló szándéka, illetve kérelme esetén a szerződés érvényessé nyilvánítható az érvénytelen részek figyelmen kívül hagyása mellett, de csak és kizárólag akként, hogy a szerződés érvénytelenségét eredményező rendelkezéseit nem lehet figyelembe venni, ugyanakkor a fogyasztó a szerződés tartalma szerint a havi lízingdíjak megfizetésére köteles, addig az időpontig, amíg a 120 részletet nem teljesíti. Kifejtették azt is, hogy az érvénytelen szerződés felmondással történő megszüntetése fogalmilag kizárt. Tiltakoztak a szerződés érvényessé nyilvánítása ellen.

[17] Előadták továbbá, hogy a felperes nem bizonyította, hogy a kárigényét megkísérelte érvényesíteni a felmondás óta eltelt időben. Kártérítés jogcímén eddig igényt nem jelentett be, és ilyen tárgyban nem is kereste az alpereseket.

[18] Az alperesek a Kúriához 2025. május 16-án benyújtott iratukban előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztettek elő annak megállapítása érdekében, hogy a Kúria a

Charta [Az Európai Unió Alapjogi Chartája] 47. cikke, EUSZ [az Európai Unió működéséről szóló szerződés] 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése és az EUMSZ [az Európai Unióról szóló szerződés] 267. cikke alapján nem minősül pártatlan és független bíróságnak.

[19] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. A megjelölt eljárási szabálysértéssel összefüggésben előadta, helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a harmadlagos és negyedleges kérelem tartalmazta az érvénytelenség megállapítása iránti kérelmet is. A per érdemét illetően úgy ítélte meg, hogy a Kúria Konzultációs Testületének módszertana alapján az eljáró bíróságok által alkalmazott jogkövetkezmény megfelel az irányelvi célkitűzéseknek, figyelembe veszi a fogyasztói érdekek védelmét is.

Az Európai Unió Bírósága C-630/23. számú ítélete és a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 10/2025. Jogegységi határozata

[20] A Kúria eljáró tanácsa a Gfv.VI.30.528/2022/5. számú végzésével az előtte folyamatban lévő felülvizsgálati eljárást felfüggesztette az Európai Unió Bírósága előtt C-705/21. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

[21] A 2023. április 27-i AxFina Hungary ítélet (EU:C:2023:352; a továbbiakban: C-705/21. számú ítélet) meghozatalát követően az eljárás ismételt felfüggesztése mellett a Gfv.VI.30.204/2023/2. számú végzésével a Kúria kezdeményezte az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárását. Az uniós jog értelmezését többek között abban a kérdésben látta szükségesnek, hogy – figyelemmel a C-705/21. és a C-520/21. számú ügyben (2023. június 15-i Bank M. ítélet, EU:C:2023:478; a továbbiakban: C-520/21. számú ítélet) hozott ítéletekre – megfelel-e a Tanács 1993. április 5-i, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelve (a továbbiakban: Irányelv) 6. cikk (1) és 7. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott célkitűzésnek a magyar jogszabályok akként történő értelmezése és alkalmazása, hogy a deviza alapú fogyasztói szerződés főszolgáltatásának körébe tartozó, az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztóra telepítő szerződési kikötés tisztességtelensége miatt a szerződés teljes érvénytelensége esetén az érvénytelenség jogkövetkezményeként a nemzeti bíróság a szerződést a megkötésére visszamenőleges hatállyal érvényessé nyilvánítja akként, hogy a szerződésben szereplő tisztességtelen feltétel – az árfolyamkockázat átláthatatlan tájékoztatás mellett történő fogyasztóra hárítása – figyelmen kívül marad, ugyanakkor a szerződés nem tisztességtelen egyéb feltételei változatlan tartalommal kötik a feleket. Az előterjesztő bíróság kérdése arra irányult, hogy a szerződés az érvénytelenség okának ilyen módon történő kiküszöbölésével, az érvényessé nyilvánítással „fennmaradhat-e”, figyelembe véve azt is, hogy az a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (a továbbiakban: DH1 törvény) és DH2 törvényben rendezett átváltási mechanizmus eredményeként a fogyasztót terhelő árfolyamváltozás kiesését követően is teljesíthető.

[22] A Bíróság 2025. április 30-i AxFina Hungary ítéletének (EU:C:2025:302; a továbbiakban: C-630/23. számú ítélet) rendelkező része szerint az Irányelv 6. cikkének (1) bekezdését a 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben a következőképpen kell értelmezni: „e rendelkezés nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a devizában nyilvántartott olyan lízingszerződés, amely az e devizához kapcsolódó árfolyamkockázatot az érintett fogyasztóra hárító kikötés mint tisztességtelen kikötés elhagyása folytán érvénytelenné vált, az első rendelkezés értelmében »a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető«, ha e szerződés olyan nemzeti jogszabály hatálya alá tartozik, amely az ilyen szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként azt írja elő, hogy e fogyasztót kizárólag a tisztességtelen kikötés hátrányos hatásai alól kell teljes mértékben mentesíteni, miközben e szerződés többi elemének érvényessége és kötelező jellege fennmarad. Ilyen esetben, mivel az említett szerződés az említett kikötés kihagyásával nem teljesíthető, az említett rendelkezések azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását írják elő, amelyben az említett fogyasztó ugyanezen szerződés hiányában lett volna.”

[23] A Kúria eljáró tanácsa a folytatódó felülvizsgálati eljárásban a Gfv.VI.30.133/2025/7. számú végzésével jogegységi eljárás lefolytatására irányuló előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő, amelyben elsődlegesen annak megállapítását kérte a Jogegységi Panasz Tanácstól, hogy a Bíróság C-630/23. számú ítéletében adott jogértelmezésre tekintettel a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett, megjelölt határozatok a továbbiakban nem hivatkozhatók kötelező erejű döntésként. Másodlagosan, a C-630/23. számú ítéletben adott jogértelmezést követve abban a – Bíróság C-630/23. számú ítéletében nem értelmezett és a tagállmai bíróság döntési jogkörébe visszautalt – jogkérdésben kérte a Jogegységi Panasz Tanács állásfoglalását, hogy lehetséges-e a tagállami jognak az uniós joggal összhangban álló nem contra legem értelmezésével levonni az Irányelv, illetve a DH törvények hatálya alá tartozó fogyasztói szerződések esetén a nem világos és nem átlátható, a szerződés főszolgáltatásának minősülő árfolyamkockázati tájékoztatás miatt tisztességtelen szerződési kikötés érvénytelensége jogkövetkezményeit, vagy ha ez nem lehetséges, úgy adható-e olyan jogértelmezés, amely szerint a fogyasztóknak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy az elszenvedett káraik miatt kártérítést kapjanak azzal, hogy ez utóbbi jogértelmezés megerősítése esetén a Kúria korábbi joggyakorlatától és a hivatkozott határozatokban adott jogértelmezéstől nincs szükség eltérésre.

[24] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa az azonos jogkérdésben indult Jpe.III.60.031/2025. számú ügyel egyesített jogegységi eljárásban a Magyar Közlöny 2025. 86. számában 2025. július 22-én közzétett 10/2025. Jogegységi határozatában (Jpe.IV.60.030/2025/17.; a továbbiakban: JEH) az alábbi jogértelmezést adta:

1. Amennyiben a fogyasztóval kötött deviza alapú kölcsönszerződés vagy pénzügyi lízingszerződés az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezésének tisztességtelen jellege miatt teljes egészében érvénytelen, a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése alapján a szerződés érvényessé nyilvánításának nincs helye, kivéve, ha azt a fogyasztó – megfelelő tájékoztatás után – kéri.

2. A Kúria P.VI. ítélkező tanácsa eltérhet a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Gfv.30.205/2023/2., Gfv.30.206/2023/2., Gfv.30.313/2022/9., Gfv.30.405/2023/5., Pfv.20.955/2020/19., Gfv.30.212/2018/15. számú határozatoktól és az azokkal azonos tartalmú egyéb határozatoktól, amelyek a továbbiakban kötelező erejüként nem

hivatkozhatók.

[25] A JEH indokolásának érdemi megállapítása szerint a Bíróság ítéletében meghatározott rendezés a hatályossá nyilvánítás keretei között biztosítható. Ebből fakadóan fel sem merülhet az, hogy a DH2 törvény 37. §-a az uniós jogba ütköző módon korlátozná a fogyasztó jogait és ezért annak alkalmazását mellőzni kellene, vagy a Bíróság által meghatározott szempontrendszernek csak a nemzeti jog contra legem értelmezése felelne meg {JEH [61] bekezdés}.

A Kúria döntése és jogi indokai

[26] A Kúria a JEH meghozatalát követően folytatódó felülvizsgálati eljárásban az alperesek által a C-630/23. számú ítélet meghozatalát követően előterjesztett, a Bíróság előtti újabb előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó kérelmet vizsgálta elsőként. Az alperesek az általuk megfogalmazott kérdéseket azzal indokolták, hogy a Kúria jelen ügyben eljáró tanácsa az elmúlt évtizedben rendszerszinten tagadta az uniós jog primátusát. A C-630/23. számú ügyben olyan kérdést jelenített meg, amely bizonyította, hogy „a tanácsban sem képesség, sem hajlandóság nincs az uniós jog alkalmazására. Aggályos, hogy nincs olyan tanács a Kúrián, amely ne lenne érintett az önkényes ítélkezési gyakorlattal”. A Kúria a kérelem elbírálása körében rámutat arra, hogy a korábban a Kúria által kezdeményezett több előzetes döntéshozatali eljárás és a jelen ügyben kezdeményezett C-630/23. számú előzetes döntéshozatali eljárás is a fenti – a jogászai hivatáshoz egyebekben nem méltó hangvételű – kijelentésekkel szemben azt igazolják, hogy a Kúria a Bírósággal való párbeszéd keretében az uniós jog szükséges értelmezését felvető kérdésekben a Bírósághoz fordul előzetes döntéshozatali kérelemmel. A Kúria által kezdeményezett korábbi előzetes döntéshozatali eljárások és a C-630/23. számú eljárás is anélkül fejeződtek be, hogy abban a Bíróság előtt bármilyen észszerű kétség merült volna fel azzal kapcsolatban, hogy a Kúria mint tagállami bíróság rendelkezik-e azokkal a megkívánt jellemzőkkel, amelyek az előzetes döntéshozatal kezdeményezésére az EUMSZ 267. cikke alapján feljogosítják.

[27] Rámutat a Kúria továbbá arra is, hogy a jelen ügy érdemi elbírálása szempontjából irreleváns árfolyamrés megítélése tekintetében – a későbbiekben részletesen is kifejtettek szerint – a felülvizsgálati kérelemben megjelenő jogi álláspontban kifejtettekkel éppen ellentétesen foglalt állást a Bíróság joggyakorlatában, így az előzetes döntéshozatali kérelem „azt a [kúriai] gyakorlatot, melyet a Bíróság irányelvet sértőnek minősített” megfogalmazása nélkülözi a tényalapot. Ha a Bíróság jogértelmezésével egyező joggyakorlattal az alperesek nem értenek egyet, ez önmagában nem ad alapot előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére. Mindezek alapján az alperesek által felvetett érdemi kérdésben sincs szükség a Bírósághoz fordulni.

[28] A Kúria mindezek alapján nem találta indokoltnak – így a Pp. 130. § (3) bekezdése alapján elutasította – az alperesek előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét.

[29] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem korlátai között vizsgálta, és azt az alábbiak szerint jogszabálysértőnek találta.

[30] A Kúria a felülvizsgálat kereteit illetően kiemeli, a Pp. 413. § (1) bekezdés b) pontja alapján a felülvizsgálati eljárás szigorú eljárási szabályok szerinti rendkívüli perorvoslat, amelynek tárgya a jogerős ítélet, rendeltetése pedig annak megállapítása, hogy a felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt okokból a jogerős határozat jogszabálysértő-e. A felülvizsgálati kérelemben ezért az azt előterjesztő félnek az álláspontja szerint a másodfokú bíróság által a jogerős ítélet meghozatalakor elkövetett jogszabálysértéseket kell megjelölnie [Kúria Pfv.V.20.797/2016/11. - BH 2017.232.]

[31] A fentiekből következik, hogy a felülvizsgálati eljárásban az elsőfokú ítélet jogszabálysértéseivel kapcsolatos hivatkozások érdemben nem vizsgálhatók. Emellett azonban a Kúria e körben rámutat a következőkre. Az elsőfokú bíróság a felperes eshetőlegesen előterjesztett kereseti kérelmei közül a harmadlagos kérelmének adott helyt, amelyet a felperes nem kártérítés jogcímén terjesztett elő. A jogerős ítélet e kereseti kérelemnek helyt adó ítéleti rendelkezést hagyta helyben, így a kártérítésre alapított negyedleges kereseti kérelmet az eljáró bíróságoknak nem kellett elbírálniuk. Erre tekintettel a felülvizsgálati kérelem kártérítéssel kapcsolatos hivatkozásai érdemben emiatt sem voltak vizsgálhatók.

[32] A másodfokú bíróság továbbá az ítélete indokolásában kifejtette, hogy miért nem találta alaposnak az alpereseknek a harmadlagos kereseti kérelem hiányos tartalmával kapcsolatos fellebbezési kifogásait, valamint azt is, hogy konkrétan mely írásbeli felszólítások figyelembevételével találta alaptalannak az alperesek elévülési kifogását. Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben a fenti két témakörben gyakorlatilag az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezésükben előadottakat ismételték meg, anélkül azonban, hogy cáfolták volna a másodfokú bíróság jogi álláspontját, illetve egyáltalán kitértek volna a jogerős ítélet e tekintetben kifejtett indokaira. Miután a felülvizsgálati eljárás a fellebbezés alapján hozott jogerős bírósági határozat anyagi jogi vagy eljárásjogi jogkérdésben állított hibájának az orvoslására szolgáló rendkívüli jogorvoslat, nem vezethet eredményre az a felülvizsgálati kérelem, amely a jogi érveit nem a jogerős ítélet indokolásával ütközteti (Kúria Pfv.VI.20.844/2019/4. - BH 2020.331., Gfv.III.30.087/2024/8.). A Kúria ezért érdemben nem vizsgálhatta a felülvizsgálati kérelem fenti hivatkozásait sem.

[33] Az alperesek a másodfokú bíróság által elkövetett eljárási szabálysértésként kizárólag a Pp. 369. § (1) bekezdésére hivatkoztak. E rendelkezés értelmében a másodfokú bíróság felülbírálhatja az elsőfokú bíróság eljárásának szabályszerűségét. Az alperesek azonban nem adták elő a jogszabálysértésre való hivatkozásuk indokát. A Pp. 413. § (1) bekezdés b) pontja, valamint a Kúria ezt értelmező következetes gyakorlata értelmében a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő tartalmi kelléke a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett annak kifejtése is, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja, azaz a jogszabálysértés tartalmi körülírása, a felülvizsgálatot benyújtó fél jogi álláspontjának kifejtése (Kúria Pfv.I.22.488/2016.- BH2018. 53., Gfv.VII.30.577/2016/6. - BH2017.196.). Érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a Pp.-ben meghatározott tartalmi követelmények maradéktalanul teljesülnek (Kúria Pfv.V.20.301/2015. - BH2015.307.). A Kúria ezért nem vizsgálta az alperesek indokolás nélkül megjelölt eljárási

szabálysértésre vonatkozó hivatkozását sem. Ugyanez vonatkozik a régi Hpt. 213. § (3) bekezdésének állított megsértésére is.

[34] A felülvizsgálati kérelemnek az Alaptörvény egyes rendelkezéseibe ütközéssel kapcsolatos hivatkozása kapcsán a Kúria hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálati eljárásban az Alaptörvény egyes cikkeinek érvényesülését csupán a felülvizsgálati kérelemben megjelölt egyes tételes és konkrét jogszabályhelyek alkalmazása kapcsán, nem pedig közvetlenül vizsgálhatja (Kúria Pfv.V.20.667/2018/4., Pfv.IV.20.914/2023/7.). Felülvizsgálatot jogszabálysértésre, illetve a Kúria határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni [Pp. 406. § (1) bekezdés], a felülvizsgálati kérelemben elő kell adni a jogszabálysértést [Pp. 413. § (1) bekezdés b) pont]; a Kúria a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértést vizsgálhatja [Pp. 423. § (1) bekezdés]. Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásának utolsó előtti bekezdése szerint az Alaptörvény a jogrend alapja, ugyanakkor az Alapvetés C) cikk (3) bekezdése, az R) cikk (2) bekezdése és a T) cikk (2)-(3) bekezdése alapján maga az Alaptörvény nem jogszabály. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük. Ebből következően a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabálysértések vizsgálata körében a Kúriának a megsértettként állított jogszabályi rendelkezést az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmeznie, és erre figyelemmel kell arról állást foglalnia. A Kúria azonban nem vizsgálhatja, hogy a jogerős ítélet sérti-e az Alaptörvényt, mert erre kizárólag az Alkotmánybíróság jogosult az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján (Kúria Pfv.21.965/2018. - BH2020. 324.). Mindezekre figyelemmel a Kúria csak az említett módon vizsgálhatta, hogy a jogerős ítélet sérti-e az Alaptörvénynek a felülvizsgálati kérelemben megjelölt rendelkezéseit (Kúria Gfv.III.30.102/2023/5.)

[35] A felülvizsgálati kérelemben állított, érdemben vizsgálható anyagi jogi jogszabálysértéseket illetően a Kúria álláspontja a következő.

[36] Az alperesek a lízingtárgy megvásárlásához nyújtott finanszírozási összeg folyósítására a vételi, a tartozás törlesztésére pedig az eladási árfolyam (árfolyamrés) alkalmazását előíró, semmis kikötés helyébe a MNB hivatalos árfolyam alkalmazását elrendelő DH1 törvény 3. § (2) bekezdése, a DH2 törvény ezzel kapcsolatos elszámolást tartalmazó, valamint az eredeti állapot helyreállítását kizáró rendelkezései félretételének szükségességét érdemben a Simmenthal-elvre (1978. március 9-i Simmenthal ítélet, 106/77., EU:C:1978:49, 26. pont) hivatkozással kérték. Állították, a szerződés az árfolyamrés szerződésből való „kiesésével” együtt megszűnő árfolyamkockázat folytán devizával indexált szerződésként nem maradhat fenn.

[37] A Kúria rámutat, bár jelen ügyben – figyelemmel arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban már nem vitatott módon a perbeli szerződés tekintetében az árfolyamkockázati tájékoztatás sem volt megfelelő, ami a teljes szerződés érvénytelenségét eredményezi, és a később kifejtettek szerint a szerződés ebből az okból „nem marad fenn” – nincs perdöntő jelentősége az árfolyamrésszel összefüggő felülvizsgálati hivatkozásnak, a felülvizsgálati kérelemben fenntartott érvekre tekintettel a Kúria szükségesnek tartja a következők tisztázását.

[38] A Bíróság a felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott C-118/17. számú ítélete (2019. március 14-i Dunai ügy, EU:C:2019:207) 42. pontjában kifejtette, az Irányelv 7. cikkének (1)

bekezdése nem képezi akadályát annak, hogy a tagállamok az Irányelv 6. cikkének (1) bekezdéséből következő követelmények tiszteletben tartása mellett jogszabállyal vessenek véget a tisztességtelen szerződési feltételeknek a fogyasztók és eladók vagy szolgáltatók közötti szerződésekben történő használatának. A C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében a Bíróság egyrészt az árfolyamkockázatról, másrészt az ettől eltérő jogi megítélésű árfolyamrészről nyilvánított véleményét. Az árfolyamrész tekintetében rámutatott, hogy az Irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében szereplő „egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel” fogalmat akként kell értelmezni, hogy az vonatkozik többek között az olyan szerződési feltételre, amelyet valamely kötelező érvényű, a szerződés fogyasztóval történő megkötését követően elfogadott olyan nemzeti jogszabályi rendelkezés módosított, amely arra irányul, hogy más szabályt léptessenek az említett szerződésben foglalt valamely semmis feltétel helyébe. Amikor a nemzeti jogalkotó a DH1 törvény 3. §-ának (2) bekezdése és a DH3 törvény 10. §-a értelmében olyan feltételt léptetett az árfolyamrészről szóló feltétel helyébe, amely előírja, hogy a szerződő felek között a Magyar Nemzeti Bank által meghatározott, az esedékesség időpontjában jegyzett árfolyamot kell alkalmazni, az ilyen típusú kölcsönszerződésekben foglalt kötelezettségekre vonatkozó bizonyos feltételeket szándékozott meghatározni (2018. szeptember 20-i OTP Bank és OTP Faktoring ítélet, C-51/17., EU:C:2018:750, 62. pont). A C-932/19. számú előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát lényegében a DH1 törvény Irányelv 6. cikke (1) bekezdésének megfeleltetése képezte. A Bíróság ezen döntésében – megismételve a C-118/17. számú ítélet 56. pontjában már kimondottakat – nem tekintette ellentétessnek az Irányelv e rendelkezésével az olyan nemzeti szabályozást, amely a fogyasztóval kötött kölcsönszerződéseket illetően semmisnek nyilvánítja az árfolyamrészre vonatkozó, tisztességtelennek tekintett kikötést, és arra kötelezi a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságot, hogy e kikötést a nemzeti jog hivatalos árfolyam alkalmazását előíró rendelkezésével váltsa fel. Az árfolyamrész tisztességtelenségének a szerződés megkötését követően meghozott nemzeti jogszabály rendelkezése szerinti kiküszöbölésére tehát mód van, anélkül hogy e bíróságnak lehetősége lenne az érintett fogyasztó azon kérelmének helyt adni, amely a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányul, még akkor is, ha az említett bíróság is úgy ítéli meg, hogy e szerződés fenntartása ellentétes lenne a fogyasztó érdekeivel, különös tekintettel az árfolyamkockázatra, amely a fogyasztót az említett szerződés egy másik kikötése értelmében továbbra is terheli, feltéve, hogy ugyanez a bíróság az önálló mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében és anélkül, hogy az e fogyasztó által kifejezett szándék elsőbbséget élvezhetne e mérlegelési jogkörhöz képest, meg tudja állapítani, hogy az e nemzeti jogszabályban így előírt intézkedések megtétele valóban lehetővé teszi azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben az említett fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lett volna (2021. szeptember 2-i OTP Jelzálogbank és társai ítélet, C-932/19., EU:C:2021:673, 51. pont).

[39] A deviza alapú fogyasztói szerződések árfolyamrészre vonatkozó szerződési feltételeinek tisztességtelensége esetében tehát a DH1 törvény és a DH2 törvény rendelkezései biztosítják azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztók az ilyen feltételek hiányában lettek volna. A Bíróság idézett döntéseiből észszerű kétség nélkül megállapítható, hogy a felperesek felülvizsgálati érvelésével szemben nem ellentétes az Irányelv rendelkezéseivel – így a 6. cikk (1) bekezdésével sem – a magyar jogalkotó által a DH1 törvény 3. § (2) bekezdésével az árfolyamrész alkalmazásából adódó tisztességtelen szerződési feltételek helyébe léptetett szerződési rendelkezés (Kúria Pfv.III.21.204/2024/10.).

[40] Erre tekintettel a Kúria a jelen ügyben a Bírósághoz előterjesztett előzetes döntéshozatali indítványában a DH1 törvény alkalmazhatóságával kapcsolatos kérdést nem

fogalmazott meg. A C-630/23. számú ítélet ennek megfelelően nem foglalt állást a DH1 törvénynek az Irányelvben megfogalmazott célkitűzésekkel való összhangjáról, az uniós jognak való megfeleléséről, jogértelmezése nem terjedt ki az Irányelv 1. cikkének (2) bekezdésére (amely szerint: „Azok a feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket [...] tükrözik, [...] nem tartoznak az ebben az irányelvben előírt rendelkezések hatálya alá”). Ez egyértelműen megállapítható a C-630/23. számú ítélet 39-40. és 71-73. pontjaiból, de ennek tényét a JEH is megállapította a [39] bekezdésében.

[41] A Bíróság a C-630/23. számú ítéletének 73. pontjában – a korábbi joggyakorlatára való utalással – kifejezetten megállapította, hogy az árfolyamrésre vonatkozó kikötésekkel kapcsolatos problémák orvoslására irányuló jogszabály fennállása nem érinti azt a vizsgálatot, amelyet az Irányelvre tekintettel az érintett szerződések más feltételei, mint például az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötések tekintetében kell elvégezni (lásd ebben az értelemben: 2019. március 14 i Dunai ítélet, C-118/17., EU:C:2019:207, 46. pont; 2021. szeptember 2 i OTP Jelzálogbank és társai ítélet, C-932/19., EU:C:2021:673, 45. pont). A Bíróság a fenti megfogalmazással a C-630/23. számú ítéletében is egyértelműen különbséget tett az árfolyamrés és az árfolyamkockázat fogalmai között, és a jogértelmezését kizárólag a magyar jogban jogszabállyal nem rendezett, az árfolyamkockázatot telepítő általános szerződési feltétel tisztességtelensége miatt érvénytelen fogyasztói szerződés jogkövetkezménye körében adta meg.

[42] Erre utal az az egyértelmű elhatárolás is, amelyet a Bíróság a C-630/23. számú ítéletének 68-73. pontjaiban megtett. A Bíróság a korábbi esetjoga alapján kifejezetten különbséget tett az érvénytelenség olyan esetei között, ahol az érvénytelen kikötés helyébe be tud lépni, mert létezik tagállami jogszabályi rendelkezés (pl. a devizavételi/devizaeladási árfolyam helyébe a DH1 törvény szerinti MNB devizaközép árfolyam), vagy a felek (perbeli) megállapodása; és az olyanok között, ahol jogszabályi rendezés (vagy a felek egyezsége) hiányában, erre nem kerülhet sor (pl. árfolyamkockázat). Míg az előbbi esetekben van bírói mérlegelési mozgástér az alkalmazható tagállami jogkövetkezmények levonhatósága szempontjából, addig az utóbbi esetben ilyen bírói mérlegelési mozgástér hiányában a főszolgáltatást érintő tisztességtelen kikötés kiesése hiányában nem teljesíthető szerződés miatt csak az uniós joggal összhangban álló jogkövetkezmény alkalmazható.

[43] Abban a kérdésben pedig, hogy a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésében az e törvény hatálya alá tartozó érvénytelen szerződések tekintetében kérhető jogkövetkezmények meghatározására vonatkozó rendelkezést szükséges-e félretenni az uniós jognak való megfelelés céljából, a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 24. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróságokra kötelező JEH foglalt állást. Az abban adott jogértelmezés szerint a régi Ptk. 237. §-ában meghatározott három érvénytelenségi jogkövetkezmény közül annak (2) bekezdésében meghatározott, a szerződés határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának keretein belül lehetséges olyan elszámolási mód, amelynek eredménye megfelel a C-630/23. számú ítélet rendelkező részének és jogértelmezésének, és egyben nem eredményezi a nemzeti jog contra legem értelmezését. A további jogkövetkezményeket illetően a JEH rámutatott, az érvényessé nyilvánítás lehetősége a C-630/23. számú ítélet indokolásának 64-65. pontjaiban kifejtett indokra tekintettel kizárt, valamint az ilyen típusú perekben az eredeti állapot helyreállítása nem kérhető a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése szerinti különös szabály alapján. Utóbbi a Bíróság C-630/23. számú ítélete nem minősítette az uniós jogba ütközőnek. A JEH e körben utalt arra is, hogy a Bíróság a 2018. május 31-i C-483/16. számú Sziber-ügyben hozott

ítéletében (EU:C:2018:367, a továbbiakban: C-483/16. számú ítélet) kifejezetten a DH2 törvény 37. §-át vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy az nem ellentétes az Irányelv 7. cikkével, amennyiben annak alkalmazása lehetővé teszi azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó e tisztességtelen feltételek hiányában lett volna {JEH [39]-[40], [50] bekezdés; C-483/16. számú ítélet 53. pontja és rendelkező része}.

[44] A Kúria rögzíti, jelen felülvizsgálati eljárás tárgyát kizárólag a perbeli lízingszerződés árfolyamkockázat az alperesekre telepítő kikötésének tisztességtelensége miatt fennálló érvénytelensége jogkövetkezményének levonása képezte, amelyet a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése, a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése alapján, a Bíróság C-630/23. számú ítélete, valamint a Bíróság abban hivatkozott joggyakorlata és a JEH jogértelmezésének figyelembevételével kell meghatározni.

[45] Itt szükséges rámutatni arra, hogy a Bíróság C-630/23. számú ítélete nem hagy kétséget afelől, hogy a tisztességtelen szerződési feltételek jogkövetkezményeit a tagállami jogoknak kell szabályozni. Ugyanakkor a Bíróság megállapította azt is, hogy a tagállami jog szerinti jogkövetkezmény csak olyan lehet, amely lehetővé teszi azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó a tisztességtelen feltétel hiányában lenne: a fogyasztó számára biztosítani kell az eladó vagy szolgáltató jogalap nélküli, a fogyasztó kárára az említett tisztességtelen feltétel alapján való gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot. Mindebből az a következtetés vonható le, hogy a Bíróság döntése alapján a döntéssel érintett körben nem alkalmazható jogkövetkezményként a szerződés érvényessé nyilvánítása, tekintve, hogy ezt a Bíróság olyan megoldásnak tekinti, amely a szerződés módosítását eredményezi. Hasonló megállapítás tehető minden olyan jogi megoldásra is, amely joghatásokat kapcsol az érvénytelen szerződéshez a jogkövetkezmények levonása során.

[46] A Bíróság ítéletének indokolásából kitűnően kizárólag az uniós jog alapján nem kerülhet sor jogkövetkezmény levonására, az Irányelv és a Bíróság irányadó joggyakorlata nem hozott létre a nemzeti jogokhoz képest önálló, sui generis jogintézményt, ugyanakkor a jogi és ténybeli helyzet helyreállítása körében meghatározta a szerződéses felek közötti elszámolás módját (C-630/23. számú ítélet 47-48. bekezdés).

[47] A Bíróság ítélete az előterjesztő bíróságra (2000. december 14-i Fazenda Pública ítélet, C-446/98, EU:C:2000:691, 49. pont, 1969. június 24-i Milch-, Fett- und Eierkontor ítélet, 29-68., EU:C:1969:27 2-3. pont) és az ugyanabban az ügyben eljáró további bíróságokra is kötelező (1991. február 21-i Hauptzollamt Itzehoe és Zuckerfabrik Soest ítélet, C-143/88. és C-92/89. számú egyesített ügyek, EU:C:1991:65, 52. pont). Emellett fontos kiemelni, hogy a tagállamok egyéb hatóságaihoz hasonlóan a nemzeti bíróságok is kötelesek biztosítani az uniós jog teljes körű érvényesülését (2006. július 4-i Adeneler és társai ítélet, C-212/04, EU:C:2006:443, 122. pont). Ha a Bíróság ítélkezési gyakorlata egyértelmű választ adott az uniós jog értelmezésével kapcsolatos valamely kérdésre, a nemzeti bíróságnak a C-630/23. számú ítélet 83. pontjában is megfogalmazott kétrétegű, az összhangban értelmezés és ennek lehetősége hiányában a félretételi kötelezettséget előíró Grossmania-elv alkalmazási kötelezettsége értelmében meg kell tennie mindent, ami az uniós jog ezen értelmezésének érvényre juttatásához szükséges (2022. március 10-i Grossmania ítélet, C-177/20, EU:C:2022:175, 42. pont). Ez a nemzeti bíróságok azon kötelezettségével jár, hogy adott esetben módosítaniuk kell az állandó ítélkezési gyakorlatot, amennyiben az a belső jogoknak valamely irányelv céljaival összeegyeztethetetlen értelmezésén alapul, és mellőzniük kell minden olyan értelmezés alkalmazását, amely nem egyeztethető össze az Irányelvvel (lásd C-

630/23. számú ítélet 88. pont, továbbá lásd ebben az értelemben: 2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2017:503, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[48] E megállapítások mellett szükséges rámutatni arra, hogy a Bíróság egyértelműen körülírta, hogy a tagállami jog alapján levonandó érvénytelenségi jogkövetkezménynek mi a tartalma. Azt a kérdést pedig a JEH vizsgálta és döntötte el, hogy van olyan érvénytelenségi jogkövetkezmény, amelyet – az uniós joggal összhangban álló értelmezés elvére is figyelemmel – lehetséges a tagállami jog nem contra legem értelmezésével meghatározni.

[49] A JEH lehetségesnek ítélte a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésében megjelölt, a szerződés hatályossá nyilvánítása keretében megvalósítható jogkövetkezményt olyan tartalmú rendezésnek elfogadni, amelyet a Bíróság a C-630/23. számú ítéletében és az abban hivatkozott joggyakorlatában az uniós joggal összhangban állónak minősített. A JEH hangsúlyozta, a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése a hatályossá nyilvánítás tartalmát nem határozza meg, csupán annyit ír elő, hogy a bíróságnak a szerződés ítélethozatalig terjedő hatályossá nyilvánítása esetén „rendelkezni kell az esetleg ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás visszatérítéséről.” A hatályossá nyilvánítás konkrét tartalmát – az ügy egyedi körülményei alapján – mindig a bíróság határozza meg, az adott tényállás függvényében (Kúria Pfv.21.969/2012/6.). A JEH idézte „Az anyagi jogerőhatás érvényesülése az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítása iránt indított perben” tárgyában született 1/2025. Jogegységi határozatban megfogalmazott, a hatályossá nyilvánítás bírói gyakorlat által kialakított tartalmát, amely szerint „A hatályossá nyilvánítás a bíróság jogalakító döntése, amelynek rendeltetése, hogy az érvénytelennek bizonyult szerződésben vállalt szolgáltatások eredeti, illetve utólagos irreverzibilitása esetében a jövőre nézve rendezze a felek kapcsolatát úgy, hogy tudomásul veszi a bekövetkezett tényhelyzetet, az addigi vagyonmozgásokat, megteremti az addigi teljesítések jogalapját, és azokra figyelemmel rendelkezik az esetlegesen részben vagy egészben ellenszolgáltatás nélkül álló szolgáltatás ellenértékének az elszámolásáról. A felek közötti kötelmet ilyenkor a határozathozatalig hatályossá nyilvánított érvénytelen szerződés helyett a konstitutív bírósági döntés hozza létre. Az e kötelelemhez fűződő joghatások azonban nem azonosak az érvényes szerződés joghatásaival. A szerződés hatályossá nyilvánítása ugyanis nem eredményezhet olyan helyzetet, mint amilyen a szerződés érvényessége esetén állna fenn” {1/2025. JEH [36] bekezdés}. A JEH ezt követően utalt arra, hogy a hatályossá nyilvánítás valamennyi szerződéstípusra irányadó fenti, általános érvényű megfogalmazása mellett vizsgálta a Jogegységi Panasz Tanács a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésének alkalmazása körében a hatályossá nyilvánítás lehetséges, az Irányelv rendelkezéseivel összhangban álló alkalmazhatóságát, és az abban előírt szempontrendszer alapján azt speciális tartalommal alkalmazandónak találta {JEH [53]-[60] bekezdés}.

[50] A Kúria kiemeli, a Bíróság a C-630/23. számú ítéletének fentebb idézett 88. pontjában megfogalmazott követelménynek való megfelelés lehetővé, egyben szükségessé teszi a nemzeti bíróságok számára, hogy a hatályossá nyilvánítás bírói joggyakorlat által kitöltött fogalmát speciálisan és kizárólagosan az Irányelv és a DH törvények hatálya alá eső, az árfolyamkockázatot telepítő rendelkezés tisztességtelensége miatt érvénytelen szerződésekre alkalmazva átértékeljék, és egyfajta „speciális hatályossá nyilvánításként” alkalmazzák azt, amelynek lényegi jellemzője, hogy nem tartalmaz jogalakítási elemet, azaz kizárólag a felek közötti elszámolásra vonatkozik. A bíróság döntése nem konstitutív, nem teremti meg az addigi teljesítések jogalapját, hanem attól eltérve tisztán kötelező (az uniós elveknek megfelelő kölcsönös elszámolás alapján marasztaló) rendelkezést hoz: kizárólag a

vagyonmozgások kölcsönös visszatérítésére és az esetleges késedelmi kamatok megfizetésére vonatkozik. Ez azt jelenti, hogy az 1/2025. Jogegységi határozat [36] bekezdésében írt, fentebb idézett meghatározáshoz képest jogértelmezéssel szűkíteni szükséges az uniós jognak is megfelelő jogkövetkezmény tartalmán, mert csak így felelhet meg annak a Bíróság által megfogalmazott azon elvárásnak, hogy az érvénytelen szerződéshez az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása körében semmilyen joghatás ne kapcsolódjon, a jogkövetkezmény levonása ne a szerződés bírói módosítását eredményezze. A bíróság konstitutív hatályú döntése ugyanis a Bíróság ítélete szerint szükségszerűen ezzel a következménnyel járna {C-630/23. számú ítélet 65-66. bekezdés}, amely ellentétes lenne az uniós joggal. Ezért az Irányelv és a DH2 törvény hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződések esetén az érvénytelenség jogkövetkezménye a Bíróság C-630/23. számú ítélete indokolásának 76-79. pontjában meghatározott tartalmú olyan speciális hatályossá nyilvánítás, amely kizárólag a felek közötti kétoldalú, egyidejű, az általuk nyújtott pénzügyi szolgáltatások (vagyonmozgások) kölcsönös elszámolását rendező és ennek eredményeként tisztán marasztaló (vagy a keresetet elutasító) rendelkezést tartalmaz.

[51] A fenti tartalmú speciális hatályossá nyilvánítás felel meg az uniós joggal való összhangban értelmezés kötelezettsége elvének {1984. április 10-i von Colson és Kamann ítélet 14/83, EU:C:1984:153, lásd továbbá ebben az értelemben: 2004. október 5-i Pfeiffer és társai ítélet C-397/01-C-403/01., EU:C:2004:584, 118. pont; 2016. április 19-i DI ítélet, C-441/14., EU:C:2016:278, 33. pont}.

[52] A fentiek összegezhetők akként, hogy a C-705/21. számú, de különösen a C-630/23. számú ítéletet követően a jogerős ítélet által követett, a Kúria Konzultációs Testülete által korábban kidolgozott – a bíróságokra nézve egyébként nem kötelező – elszámolási módszer, illetve a Kúria korábbi, a JEH rendelkező részének 2. pontjában felsorolt határozataiban követett joggyakorlata nem tartható fenn, ebből következik, hogy a szerződés érvényessé nyilvánítása a jogerős ítélet szerinti elszámolás mellett nem egyeztethető össze az Irányelv 6. cikk (1) bekezdésének és 7. cikk (1) bekezdésének a Bíróság által adott kötelező értelmezésével. Helyette olyan, a tagállami jog szerinti jogkövetkezményt kell alkalmazni, amely lehetővé teszi azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó a tisztességtelen feltétel hiányában lenne. A Bíróság ítéletében írt szankciós célkitűzés érvényesülése érdekében a fogyasztónak a lízingbeadótól visszajár a lízingszerződés alapján megfizetett havi lízingdíjak és költségek teljes összege, valamint – kérelmére – annak törvényes mértékű kamata. A lízingbeadó pedig nem jogosult arra, hogy a fogyasztótól a lízingszerződés teljesítése címén a rendelkezésre bocsátott vagyontárgy visszaszolgáltatásán vagy az annak megfelelő érték visszafizetésén, valamint adott esetben késedelmi kamatok megfizetésén túlmenő ellentételezést követeljen (C-630/23. számú ítélet 78. pont és a 2025. július 8-ai kijavító végzéssel kijavított 79. pont).

[53] A fentebb ismertetett alapján az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezés tisztességtelen jellege miatt érvénytelen deviza alapú lízingszerződés magyar jog szerinti jogkövetkezményeként – eltekintve attól az esettől, ha a bíróság által alkalmazni kívánt jogkövetkezmény ellen valamennyi fél tiltakozik [Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről hozott 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 7. pont; Kúria Gfv.30.245/2020/13.] – a speciális hatályossá nyilvánítás mint jogkövetkezmény alkalmazható a Bíróság C-630/23. számú ítélete indokolásának 76-79. pontjában meghatározott, fentebb ismertetett tartalommal {JEH [41] és [44] bekezdés}. A fogyasztó akaratának értékelése körében a JEH és a Bíróság ítélete irányadó azzal, hogy a Bíróság ítéletének 69. pontja alapján az alkalmazható

jogkövetkezmények korlátja a fogyasztó nyilatkozata.

[54] Miután a C-630/23. számú ítélet 68-73. pontjai együttes értelmezése alapján az a következtetés vonható le, hogy a Bíróság által megállapított bírói mozgástér fennállásának egyik esete a felek (perbeli) megállapodása, azaz – különösen a C-705/21. számú ítélet 45-46. pontjaiban meghatározott speciális helyzetben – semmi nem zárja ki, hogy a bíróság felhívja a feleket arra, hogy tárgyalásokat folytassanak, feltéve hogy rögzíti e tárgyalások keretét, és e tárgyalások arra irányulnak, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei között olyan tényleges egyensúly jöjjön létre, amely különösen az Irányelv alapjául szolgáló, a fogyasztó védelmére irányuló célkitűzést veszi figyelembe (lásd ebben az értelemben: 2020. november 25-i Banca B. ítélet, C-269/19, EU:C:2020:954, 42. pont). Az ilyen tárgyalások eredményeként létrejövő, a fenti kritériumoknak megfelelő perbeli vagy peren kívüli egyezség a bíróság által levonható speciális hatályossá nyilvánítási jogkövetkezmény helyébe lépő, azzal egyenértékű jogkövetkezmény lehet.

[55] Az adott ügyben a felperes elsődleges és másodlagos eshetőleges kereseti kérelmeinek az eljárás jelen szakaszában már nem vitatható alaptalansága következtében a per tárgyát képező harmadlagos kereseti kérelme a perbeli szerződés érvénytelensége jogkövetkezményének a levonására irányult akként, hogy a bíróság nyilvánítsa a szerződést érvényessé, és az elszámolás eredményeként kötelezze az alpereseket egyetemlegesen az általa kimutatott összeg megfizetésére. Az alperesek a perben csak érvénytelenségi kifogást terjesztettek elő, viszontkeresettel nem éltek. A felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslati jellegére tekintettel a Kúria előtti eljárásban a felek a felülvizsgálati kérelemben és ellenkérelemben előadottakon túl további érdemi jognyilatkozatot viszont nem tehetnek.

[56] Akár a lízingbevevő, akár a lízingbeadó érvénytelen szerződés jogkövetkezményeinek levonása iránti igényérvényesítése egyidejű, kölcsönös, kétoldalú elszámolási kötelezettséget von maga után. Az igényérvényesítés során attól függően alakulhat eltérően az elszámolás terjedelme, hogy a lízing tárgyát képező dolgot a fogyasztó visszaszolgáltatta/visszaszolgáltatta-e. Amennyiben nem, úgy mindkét fél pénzbeli szolgáltatásokkal tartozik a másik fél felé, a lízingbeadó a lízingtárgy pénzbeli értékét és annak a felszólítástól számított törvényes mértékű késedelmi kamatát követelheti, a lízingbevevő pedig az általa lízingdíj vagy a szerződéshez kötődő egyéb költség címén megfizetett valamennyi összeg visszatérítését, és az azok után a felszólítástól járó törvényes mértékű késedelmi kamatokat követelheti. Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása iránti igényérvényesítés ilyen esetben a másik félhez intézett olyan felszólításnak tekinthető, amely a kölcsönös, egyidejű elszámolás kötelezettségére figyelemmel mindkét egymással szembeállítható pénzkövetelés tekintetében egységes időponttól számítottan kiváltja a késedelmi kamatfizetési kötelezettség joghatását. Az így szembeállított követelések elszámolásának eredményeként az a fél marasztalható, akinek a másik féllel szemben fizetési kötelezettsége áll fenn.

[57] Amennyiben viszont a lízing tárgyát képező dolgot a fogyasztó visszaszolgáltatta, úgy a lízingbeadónak, aki a dolgot visszakapta – miután a fentiek szerint a dolog használatához kötődő igényt nem érvényesíthet – további jogos pénzbeli követelése nem lehet a lízingbevevővel szemben, ugyanakkor a lízingbevevő az általa a szerződés alapján megfizetett összes pénzbeli teljesítést visszakövetelheti. Ebben az esetben – miután a lízingbeadó pénzbeli követelést már nem érvényesíthet, a késedelmi kamatfizetési kötelezettség pedig csak a pénzbeli követelésekhez fűződhet – a lízingbeadó keresetindítása

automatikusan nem válthatja ki a kölcsönös késedelmi kamatfizetési kötelezettséget eredményező felszólítást. Ezért, ha a fogyasztó alperes csak érvénytelenségi kifogást terjeszt elő, az a kereset elutasítását eredményezheti. A fogyasztó lízingbevevő azonban nincs elzárva attól, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása keretében a számára visszajáró pénzbeli követelés után késedelmi kamatot követeljen, ilyen esetben ennek esedékességét a fogyasztó erre irányuló kérelme (autonóm uniós jogi értelemben vett felszólítása) alapozhatja meg.

[58] A Kúria jelen ügyben eljáró tanácsa az előtte folyamatban lévő felülvizsgálati eljárást a Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásainak befejezéséig amiatt függesztette fel, mert a Bíróság jogértelmezése a felperes harmadlagos kereseti kérelme elbírálásának előkérdesét képezte. A jogerős ítélet meghozatalát követően a jelen kereset elbírálására irányadó, a hazai ítélkezési gyakorlatot is alapvetően befolyásoló, a Bíróság által hozott ítéletek és a bíróságokra kötelező JEH jogértelmezése alapján a Pp. preambulumában megfogalmazott, a magánjogi jogviták tisztességes eljárás elvén nyugvó rendezése és az anyagi jogok hatékony érvényre juttatása, valamint a Pp. 2. §-ában írt rendelkezési elv érvényesülése csak akkor biztosítható, ha a Kúria az ügyben a rendelkezésre álló adatok alapján nem hoz végleges érdemi döntést, hanem megismételt eljárás keretében teremt lehetőséget a felek számára nyilatkozataik megtételére.

[59] A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[60] Az új, a perfelvételi szaktól lefolytatandó eljárásban a jelen határozatban ismertetett elszámolási elveknek megfelelő anyagi pervezetés mellett lehetőséget kell biztosítani a feleknek a perfelvételi nyilatkozataik megtételére. Az anyagi pervezetésnek arra is ki kell terjednie, hogy erre irányuló kérelem nélkül a bíróság – a kölcsönös elszámolás eredményeként – marasztaló ítéletet nem hozhat. A kereset fenntartása esetén a nyilatkozatok függvényében kell az elsőfokú bíróságnak levonnia a perbeli szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményét.

[61] Miután a fentiek szerint a Bíróság C-630/23. számú ítéletében adott jogértelmezés egyértelműen azt jelenti, hogy a lízingbeadónak az érvénytelen szerződés jogkövetkezményeinek levonása iránti igényérvényesítése kiváltja a felek közötti egyidejű, kölcsönös, kétoldalú elszámolási kötelezettséget, ennek jogi következménye, hogy az elszámolás keretében a másik fél számára is lehetőség kell, hogy nyíljon a teljeskörű elszámolás érdekében jognyilatkozatok megtételére.

[62] A Kúria a peres felek felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét a Pp. 424. § (4) bekezdése alapján csak megállapította. A megállapított felülvizsgálati eljárási költség a felperes tekintetében az általa a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján felszámított, áfával növelt ügyvédi munkadíjat, míg az alperesek tekintetében az IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján felszámított ügyvédi munkadíjat és az általuk megfizetett 163.768 forint felülvizsgálati eljárási illetéket tartalmazza.

[63] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

[64] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdés alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Alkalmazott jogszabályok és joggyakorlat

[65] 1959. évi IV. törvény 237. §

[66] C-630/2023. számú ítélet, 10/2025. Jogegységi határozat

A döntés elvi tartalma

[67] A 93/13/EK irányelv és a DH törvények hatálya alá eső, az árfolyamkockázatot telepítő rendelkezés egyedi ügyben megállapított tisztességtelensége miatti érvénytelenség esetén az érvénytelen szerződések jogkövetkezménye egy olyan speciális hatályossá nyilvánítás, amelynek lényegi jellemzője, hogy nem tartalmaz jogalakítási elemet, azaz kizárólag a felek közötti elszámolásra vonatkozik. A bíróság döntése nem konstitutív, nem teremti meg az addigi teljesítések jogalapját, hanem attól eltérve tisztán kötelező (az uniós elveknek megfelelő kölcsönös és kétoldalú elszámolás alapján marasztaló) rendelkezést tartalmaz: kizárólag a vagyonmozgások kölcsönös visszatérítésére (elszámolására) és az esetleges késedelmi kamatok megfizetésére (elszámolására) vonatkozik.

Budapest, 2025. szeptember 30.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Farkas Antónia s.k. bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Kúria
VI.Gfv.30.194/2025/2

19

S.K.

bíróági ügyintéző